

Wiesława CAPUTA
Politechnika Śląska
Wydział Organizacji i Zarządzania
Instytut Ekonomii i Informatyki

KLUCZOWE PROBLEMY WYCENY INWESTYCJI W SYSTEMIE PRAWA BILANSOWEGO

Streszczenie. Wycena inwestycji rzeczowych i finansowych to istotny problem finansów i rachunkowości. W niniejszym artykule porusza się problem klasyfikacji inwestycji oraz ich wyceny w polskim prawie bilansowym. Dodatkowo przedstawia się konsekwencje przyjętej metody wyceny dla wyniku finansowego jednostki.

FUNDAMENTAL PROBLEMS OF INVESTMENTS' VALUATION IN POLISH LAW

Summary. Valuation of tangible assets and financial investments is an important problem of finance and accounting. This paper concerns the problem of classification and valuation of investments in the Polish law. In addition, it shows the consequences of the method of valuation for financial outcome of the company.

1. Wprowadzenie

W szerokim tego słowa znaczeniu działalność inwestycyjna przedsiębiorstwa polegać może tak na zakupie, budowie i rozbudowie aktywów rzeczowych, jak i gospodarowaniu aktywami pieniężnymi i instrumentami finansowymi. W efekcie w ramach tej działalności wyróżnić można: inwestycje rzeczowe oraz inwestycje finansowe.¹

¹ Caputa W.: Wycena i ewidencja inwestycji rzeczowych w systemie rachunkowo. Zeszyty Naukowe Politechniki Śląskiej; Caputa W.: Instrumenty pochodne w rachunkowości. Współczesne produkty i procesy na rynkach finansowych. Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Bankowości i Finansów, Bielsko-Biała 2001.

Tak szerokie ujęcie inwestycji nie zostało przyjęte w systemie polskiego prawa bilansowego, w którym pojęcie inwestycji ograniczono jedynie do takich aktywów, które jednostka utrzymuje w celu specyficznych korzyści, takich jak np.: przyrost wartości tych aktywów, odsetki, dywidendy, udziały w zyskach lub innych pożytków, w tym również wynikających z transakcji handlowej. Do inwestycji tych zalicza się w szczególności aktywa finansowe oraz te nieruchomości i wartości niematerialne i prawne, które nie są użytkowane przez jednostkę, lecz są posiadane przez nią w celu osiągnięcia wskazanych wyżej korzyści.²

2. Pojęcie inwestycji w systemie prawa bilansowego

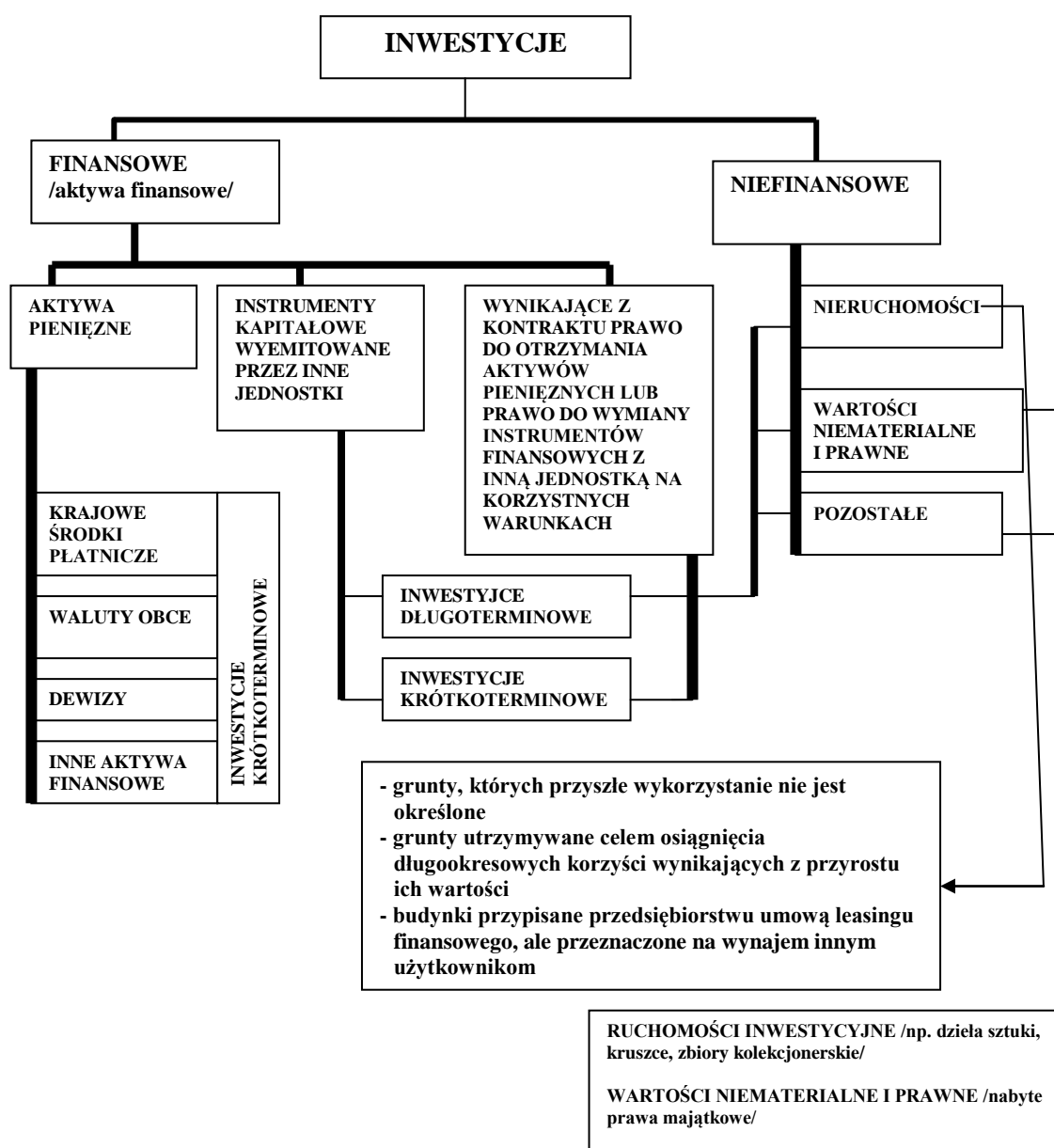
Jak wynika z powyższego, pojęcie inwestycji w prawie bilansowym ograniczone zostało do inwestycji finansowych oraz takich inwestycji pozafinansowych, które mają najczęściej charakter lokat kapitałowych. Tak rozumiane inwestycje można klasyfikować na podstawie różnych kryteriów, przy czym podstawowy podział koncentruje się na charakterze inwestycji oraz okresie jej trwania (rys. 1).

Biorąc pod uwagę charakter inwestycji wyróżnić można inwestycje finansowe i pozafinansowe. Chociaż do inwestycji finansowych zalicza się również aktywa pieniężne, tym niemniej inwestycje te najczęściej realizowane są poprzez transakcje instrumentami finansowymi i kapitałowymi. Pod pojęciem instrumentu finansowego rozumie się kontrakt, który powoduje powstanie aktywów finansowych u jednej ze stron i zobowiązania finansowego albo instrumentu kapitałowego u drugiej, pod warunkiem, że z kontaktu zawartego między dwiema lub więcej stronami jednoznacznie wynikają skutki gospodarcze, bez względu na to, czy wykonanie praw lub kontrakty zobowiązań, wynikających z kontraktu mają charakter bezwarunkowy albo warunkowy.³ Przykładem instrumentu finansowego są obligacje, bony skarbowe czy bony bankowe. Natomiast instrument kapitałowy to kontrakt, z którego wynika prawo do majątku jednostki, pozostałego po zaspokojeniu lub zabezpieczeniu wszystkich wierzycieli, a także zobowiązanie się jednostki do wyemitowania lub dostarczenia własnych instrumentów kapitałowych, w szczególności udziały, opcje na akcje własne lub warranty.⁴

² Ustawa o rachunkowości - ustawa z dnia 29 września 1994 roku (Dz.U. z 1994 r., Nr 121, poz. 501), art. 3, ust. 1, pkt. 17.

³ Ibidem, ust. 23.

⁴ Ibidem, Uor.

Rys. 1. Klasyfikacja inwestycji

Fig. 1. Types of investments

Źródło: opracowanie własne.

Inwestycje pozafinansowe obejmują natomiast inwestycje materialne i niematerialne, w tym, w szczególności nieruchomości i wartości niematerialne i prawne, które nie są wykorzystywane przez jednostkę w związku z prowadzeniem działalności operacyjnej i często mają charakter lokat kapitałowych. W grupie tych inwestycji wymienia się przykładowo: grunty, budynki czy dzieła sztuki, jak również takie aktywa niefinansowe, jak np. prawo do zakupu innego instrumentu finansowego czy prawo do czynszu.

Inwestycje realizowane przez instrumenty finansowe lub kapitałowe mogą mieć charakter długo- lub krótkoterminowy, co oznacza, że przewidywany okres ich związania z majątkiem przedsiębiorstwa jest odpowiednio dłuższy lub krótszy niż jeden rok, licząc od momentu bilansowego. Natomiast inwestycje pozafinansowe zaliczane są do inwestycji długoterminowych.

3. Wycena inwestycji

Chociaż wycena inwestycji w systemie rachunkowości ma charakter ciągły, tym niemniej jest ona najczęściej rozpatrywana w kontekście dwóch momentów księgowych:

- dnia nabycia lub wytworzenia inwestycji.
- dnia bilansowego, na który ustala się tzw. wartość bieżącą inwestycji.

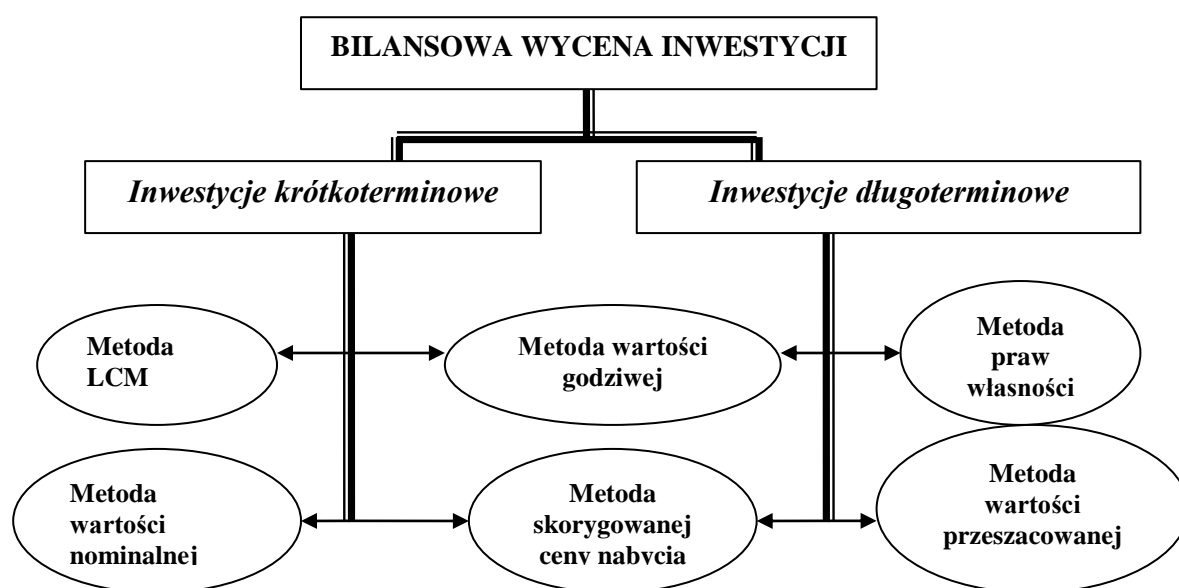
3.1. Wartość początkowa inwestycji

Za wartość początkową inwestycji, niezależnie od tego czy ma ona charakter krótko- lub długoterminowy uznaje się rzeczywistą cenę jej nabycia lub koszt wytworzenia. W momencie inwestowania jest to wartość najbliższa wartości rzeczywistej, tzw. wartości godziwej. W przypadku braku aktywnego rynku wycena inwestycji powinna zostać dokonana przez niezależnego eksperta, można uznać również, że jej wartość wyznacza sumę aktywów przekazanych w formie aportu lub w inny sprawdzony sposób.

3.2. Wycena inwestycji na moment bilansowy

Wycena inwestycji na dzień bilansowy uzależniona jest od czasu ich trwania. Inwestycje krótkoterminowe można wyceniać indywidualnie lub grupami rodzajowymi tych aktywów. Decyzje w tej sprawie podejmuje inwestor on też decyduje o sposobie prowadzenia ewidencji analitycznej. W przypadku inwestycji długoterminowych wycena powinna być indywidualna, bowiem o wartości tych inwestycji decyduje wiele czynników, np. wartość bieżąca, oczekiwane przepływy pieniężne, stan aktywów netto itp. W konsekwencji wycena i ewidencja inwestycji długoterminowych powinny być prowadzone indywidualnie dla każdego elementu z podziałem wg zasad wyceny, stosowanych na moment bilansowy.

W zależności od przedmiotu inwestycji, jak również okresu jej trwania inwestycje na moment bilansowy mogą być wyceniane różnymi metodami, które zaprezentowano na rys. 2.

Rys. 2. Wycena inwestycji na moment bilansowy

Fig. 2. Investments' valuation in balance sheet

Źródło: opracowanie własne.

Jak wynika z rysunku, zarówno w przypadku inwestycji krótko-, jak i długoterminowych zastosować można metodę wartości godziwej oraz metodą skorygowanej ceny nabycia.

Metoda wartości godziwej bazuje na cenach rynkowych i zakłada systematyczną weryfikację wartości księgowej inwestycji in plus i in minus, stosownie do zmian ceny rynkowej waloru, co w zasadzie ogranicza jej stosowanie do takich walorów, dla których istnieje aktywny rynek. W przypadku inwestycji krótkoterminowych różnice powodujące zmiany wartości inwestycji wywierają bezpośredni wpływ na wynik finansowy, zatem traktowane są wynikowo. Natomiast wyniki aktualizacji inwestycji długoterminowych ujmują się kapitałowo, co oznacza, że wzrost ich wartości wpływa na wzrost poziomu kapitału z aktualizacji wyceny, które stanowi swoiste zabezpieczenie przed negatywnymi zmianami cen w kolejnych okresach. Zmniejszenie wartości przeszacowanej uprzednio inwestycji w pierwszej kolejności powoduje obniżenie kapitału z aktualizacji wyceny aktywów finansowych, a po jego wyczerpaniu obciąża wynik finansowy. Kolejna korekta dodatnia najpierw wyrównuje poprzednie odpisy wynikowe, tzn. obciążające wynik finansowy, a następnie wpływa na wartość wskazanego wyżej kapitału.

Przykład

Przedsiębiorstwo nabyło akcje o wartości 30000, zaliczane do:

- A. portfela długoterminowego,
- B. portfela krótkoterminowego,

które wycenia metoda wartości godziwej.

Wartość rynkowa tych walorów w kolejnych latach wynosiła:

- a/ 32 000
- b/ 29 000
- c/ 31 000

Ewidencja i wycena księgowa

A/

Rachunek bankowy		Inwestycje długoterminowe		Odpisy aktualizujące	
	30 000 /1/	/1/	30000	a/ 2000 c/ 1000 c/ 1000	2000 /b/ 1000/ b/
Koszty finansowe		Przychody finansowe		Kapitał rezerwowi z aktualizacji	
/b/ 1000			1000 /c/	/b/ 2000	2000 /a/ 1000 /c/

B/

Rachunek bankowy		Inwestycje krótkoterminowe		Odpisy aktualizujące	
	30 000 /1/	/1/	30000	a/ 2000 c/ 2000	3000 /b/
Koszty finansowe		Przychody finansowe			
/b 3000			2000 /a/ 2000 /c/		

Metoda skorygowanej ceny nabycia stosowana jest natomiast w szczególności dla takich instrumentów finansowych, które inwestor utrzymuje w portfelu inwestycyjnym do momentu ich wymagalności. Znajduje ona ponadto zastosowanie także dla: udzielonych pożyczek długoterminowych, należności własnych oraz zobowiązań finansowych. Zastosowanie tej metody oznacza konieczność wykazania w bilansie wskazanych wyżej składników w ich wartości wymagalnej.

Skorygowaną cenę nabycia zdefiniować można jako wartość początkową składnika (cena nabycia, w jakiej składnik aktywów finansowych został po raz pierwszy wprowadzony do ksiąg rachunkowych), pomniejszoną o spłaty kapitału podstawowego, odpowiednio skorygowana o umorzenie wszelkich różnic pomiędzy wartością początkową składnika a jego wartością w terminie wymagalności, obliczoną za pomocą efektywnej stopy procentowej oraz pomniejszoną o odpisy z tytułu aktualizacji wartości. Efektywna stopa procentowa stanowi wewnętrzną stopę zwrotu składnika aktywów za dany okres.⁵

⁵ Rozporządzenie Ministra Finansów Instrumenty finansowe art. 3, pkt 11, 12, MSSF 39, art. 9-10.

W konsekwencji cenę tę ustala się wg formuły:

CENĘ NABYCIA AKTYWA FINANSOWEGO LUB ZOBOWIĄZANIA FINANSOWEGO /wartość początkowa/

- **aktualne skonta, prowizje czy premie**
- **splątę ich wartości nominalnej /kapitał podstawowy/**
- +/- **skumulowana kwotę zdyskontowanej różnicy między wartością początkową instrumentu a ich wartością w terminie wymagalności.**
- **odpisy aktualizacyjne z tytułu trwałej utraty wartości.**

Ustalenie zatem skorygowanej ceny nabycia wymaga:

1. ustalenia wewnętrznej stopy zwrotu IRR (efektywna stopa procentowa)

Wewnętrzna stopa zwrotu (*Internal Rate of Return (IRR)*) to metoda zaliczana do kategorii dynamicznych metod oceny projektów inwestycyjnych. Uwzględnia ona zmiany wartości pieniądza w czasie i oparta jest na analizie zdyskontowanych przepływów pieniężnych. Obliczenie wartości IRR polega więc na znalezieniu takiej wartości stopy dyskontowej r , która spełnia warunek:

$$\sum_{t=1}^n \frac{CF_t}{(1+r)^t} - I_0 = 0,$$

gdzie:

CF_t – przepływy gotówkowe w okresie t ,

r – stopa dyskonta,

I_0 – nakłady początkowe,

t – kolejne okresy (najczęściej lata) inwestycji.

Powyższa formuła ma zastosowanie przy stałej stopie dyskonta w rozpatrywanym okresie. W przypadku ogólnym, gdy stopa ta nie jest stała, saldo przepływów finansowych należy dyskontować odrębnie dla każdego okresu z daną stopą dyskonta.

2. ustalenie skorygowanej ceny nabycia na dzień bilansowy

Przykład

Inwestor nabył obligacje 5-letnie. Cena nabycia tych obligacji wynosi 100 000 zł, a wartość nominalna 200 000 zł. Obligacje są oprocentowane wg stałej 10% stopy procentowej i płatne 31 grudnia.

IRR = 22,7440%

Wartość początkowa	Skorygowana cena przed otrzymaniem oprocentowania	Oprocentowanie obligacji wg IRR	Skorygowana cena nabycia po otrzymaniu oprocentowania
Wp /i/	Wp/i/ x IRR	Wp/i/ x IRR %	Wp/i/ -10 000
100 000	122 740	22 740	112 740
112740	138 381	25 640	128 381
128 381	157 579	29 201	147 579
147 579	181 140	33 465	171 140
171 140	210 000	38 920	200 000

Ujęcie ewidencyjne na koniec 1 roku

Rachunek bankowy		Inwestycje długoterminowe		Wartość bilansowa
Xx\ 1a/ 10 000	100 000 /1/	/1/ 100 000		
Przychody finansowe		Odpisy aktualizujące		122 740
	22 740 /2/	2/ 22 740	10.000 /1a/	

W przypadku inwestycji długoterminowych wycenę bilansową oprócz można również na **metodzie wartości przeszacowanej**. W metodzie tej przyjmuje się założenie, że o zmianie wartości waloru nie mogą decydować krótkotrwale nastroje rynku finansowego. W efekcie korekta wartości omawianego składnika aktywów będzie miała miejsce jedynie w przypadku trwałej utraty wartości waloru. Tak więc w myśl MSR 25 „Inwestycje”, obniżenie wartości inwestycji długoterminowych może nastąpić tylko wtedy, gdy tendencja zniżkowa jej wartości ma charakter trwały. Trwała utrata wartości zachodzi wtedy, gdy istnieje wysokie prawdopodobieństwo, że kontrolowany przez jednostkę składnik aktywów nie przyniesie w przyszłości, w znaczącej części lub w całości, przewidywanych korzyści ekonomicznych.⁶

Przepisy prawa bilansowego nie określają jednoznacznie sytuacji, w której można mówić o trwałej utracie wartości. W praktyce ustalenie trwałej zmiany wartości następuje, gdy:

- trwale utrzymuje się tendencja spadkowa lub wzrostowa ceny rynkowej inwestycji w stosunku do wartości księgowej (pół roku),
- trwale pogarsza się sytuacja jednostki powiązanej z inwestorem, co oznacza, że inwestycja nie przyniesie oczekiwanych korzyści lub będą trudności w jej zbyciu,
- jednostka powiązana z inwestorem permanentnie wykazuje straty.⁷

Omawianą metodę wyceny zastosować można dla takich składników inwestycji długoterminowych, dla których istnieje aktywny rynek, jak również nie istnieje. W każdym

⁶ Ustawa o rachunkowości – z dnia 29 września 1994 roku (Dz.U. z 1994 r. Nr 121, poz. 50 art. 28 ust. 7).

⁷ Gmytrasiewicz M.: Rachunkowość finansowa. Difin, Warszawa 2006, s. 248.

jednak przypadku zastosowanie tej metody łączy się z koniecznością ustalenia wartości godziwej waloru, co w przypadku braku aktywnego rynku może okazać się trudne.

Metoda wartości przeszacowanej zakłada zatem przeszacowanie wartości walorów in plus lub in minus, w związku z trwałą utratą jej wartości. Niemniej jednak podkreślić należy, że metoda ta jest podporządkowana zasadzie ostrożności, co w świetle przepisów polskiego prawa bilansowego oznacza:

- możliwość pierwszego przeszacowania wartości waloru tylko w przypadku ustalenia niższej wartości godziwej składnika niż cena jego nabycia,
- że, cena nabycia waloru ogranicza górną granicę aktualizacji jego wartości.

Trzeba również podkreślić, że wszelkie przeszacowania wartości inwestycji mają w tym przypadku charakter wynikowy, a więc bezpośrednio wpływają na wartość wyniku finansowego danego okresu.

Przykład

Przedsiębiorstwo posiada udział w spółce z. o.o. o wartości początkowej 30 000 zł. Wartość godziwa tego udziału w kolejnych latach oszacowana została na poziomie:

- a/ 31 000
- b/ 28 000
- c/ 31 000

ROK A

W pierwszym roku wartość waloru, pomimo wyższej wartości godziwej, nie ulega zmianie.

ROK B

Inwestycje długoterminowe

/Sp/ 30000	
Odpisy aktualizujące	
	2000 /b/

Koszty finansowe

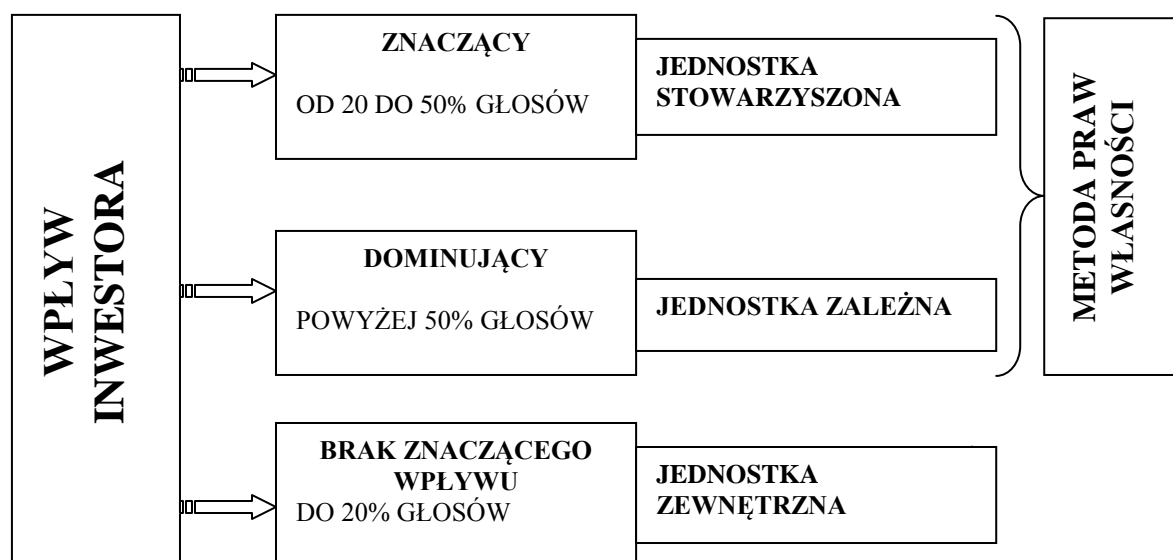
b/ 2000	

Wartość bilansowa inwestycji
28 000

ROK C

Inwestycje długoterminowe		Przychody finansowe		Wartość bilansowa inwestycji 30 000
/SP/ 30000			c/ 2000	
Odpisy aktualizujące				
c/ 2 000	2000 /SP/			

W przypadku długoterminowych instrumentów kapitałowych, takich jak akcje czy udziały w obcych podmiotach, w określonych sytuacjach wykorzystać należy **metodę praw własności**. Metoda ta jest stosowana tylko w takim przypadku, gdy inwestor posiada znaczący lub dominujący wpływ na działalność jednostki, powiązanej z nim kapitałowo (rys. 2).

Rys. 3. Skala wpływu inwestora a wycena lokaty długoterminowej

Fig. 3. The scale of impact of the investor and the valuation of long-term deposits

Źródło: opracowanie własne.

Jak wynika z rysunku znaczący lub dominujący wpływ inwestora można ustalić na podstawie liczby przysługujących mu praw głosów. Niemniej jednak w grupach kapitałowych, obok limitu przysługujących mu praw głosów, znaczący wpływ inwestora może polegać na:

- uczestniczeniu w procesach decyzyjnych, dotyczących działalności operacyjnej i finansowej jednostki,
- przedstawicielstwie w zarządzie spółki,
- dokonywania znaczących transakcji gospodarczych ze spółką,
- funkcjonowaniu wspólnego personelu zarządzającego zarówno z inwestorem, jak i jednostką stowarzyszoną.

Z kolei wpływ dominujący, poza siłą głosu, polegać może na:

- wynikających z ustawy lub umowy uprawnień inwestora do podejmowania decyzji w zakresie polityki finansowej i działalności gospodarczej jednostki,
- uprawnieniach do powoływania i odwoływania większości członków organów zarządzających lub nadzorczych jednostki zależnej,
- wywieraniu w inny sposób dominującego wpływu na jednostkę.⁸

W przypadku gdy inwestor wywiera na jednostkę wpływ znaczący wycena walorów może być dokonywana metodą praw własności. W metodzie tej zakłada się systematyczną wycenę wartości instrumentu kapitałowego, proporcjonalnie do zmian wartości netto aktywów jednostki powiązanej z nim kapitałowo. Zmiany wartości netto aktywów są najczęściej wynikiem:

- zmiany poziomu osiągniętego wyniku finansowego,
- aktualizacji wyceny aktywów trwałych
- utworzenia pewnych rezerw i aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego,
- bezwarunkowego umorzenia zobowiązań itp.

Jak wynika z powyższego, metoda praw własności wychodzi się z założenia, że inwestor mający znaczący wpływ na działalność jednostki stowarzyszonej partycypuje tak w korzyściach, jakie realizuje ta jednostka, jak również przejmuje ryzyko wynikające z jej działalności, proporcjonalnie do skali swojego wpływu. Podstawowym problemem, jaki pojawia się przy stosowaniu omawianej metody jest ustalenie wartości godziwej majątku netto jednostki powiązanej kapitałowo z inwestorem.

Przykład

Inwestor posiada akcje, których cena nabycia wynosi 40000 zł. Stanowią one 40% wszystkich wyemitowanych akcji. W trzech kolejnych okresach zmiany w kapitale własnym emitenta wynosiły odpowiednio:

- a/ 30 000
- b/ 20 000
- c/ -10 000

Ogólna wartość wypłaconych dywidend to 10 000 i 15 000 zł. /Rok a i b/

Wartość początkowa instrumentu kapitałowego – moment nabycia

Rachunek bankowy	Inwestycje długoterminowe
40000 /1/	/1/ 40 000

⁸ Gmytrasiewicz M. (red.): Rachunkowość. Wydawnictwo Prawnicze Lewis Nexis, Warszawa 2002, s. I/C/169.

Wartość instrumentu kapitałowego na pierwszy moment bilansowy

Rachunek bankowy		Inwestycje długoterminowe		WARTOŚĆ BILANSOWA
2/ 4000		/sp./ 40 000		
Odpisy aktualizujące		Przychody finansowe		
1/ 12 000	4 000 /2/		12 000 /1/	

1. wartość odpisu $30\,000 \times 40\% = 12\,000$

2. wypłacona dywidenda $10\,000 \times 40\% = 4\,000$

Wartość instrumentu kapitałowego na drugi moment bilansowy

Rachunek bankowy		Inwestycje długoterminowe		WARTOŚĆ BILANSOWA
2/ 6 000		/Sp/ 40 000		
Odpisy aktualizujące		Przychody finansowe		
SP/ 8000	6000 /2/		8000 /1/	
1/ 8000				

1. wartość odpisu $20\,000 \times 40\% = 8\,000$

2. wypłacona dywidenda $15\,000 \times 40\% = 6\,000$

Wartość instrumentu kapitałowego na trzeci moment bilansowy

Odpisy aktualizujące		Inwestycje długoterminowe		WARTOŚĆ BILANSOWA
Sp./ 10 000	4000 /1/	/Sp./ 40 000		
		Koszty finansowe		
		/1/ 4000		

1. wartość odpisu $-10\,000 \times 40\% = -4\,000$

Jeżeli udział inwestora w stracie jednostki powiązanej przekroczy jej wartość księgową, wykazuje się wartość zerową inwestycji tak długo, aż przyszłe, skumulowane udziały w zysku przekroczą poprzedni udział w stracie.

W przypadku inwestycji krótkoterminowych do wyceny inwestycji, poza omówioną wcześniej wyceną wg wartości godziwej i wartości przeszacowanej, zastosować można również **metodę L.C.M. (Lower of Cost or Market Value)**, a w przypadku aktywów pieniężnych również metodę wartości nominalnej.

Pierwsza z wymienionych znajduje zastosowanie jedynie dla takich inwestycji krótkoterminowych, dla których istnieje aktywny rynek. W takim przypadku na moment bilansowy wartość inwestycji wycenia się wg ceny nabycia lub ceny rynkowej, z zachowaniem zasady ostrożnej wyceny. W konsekwencji oznacza to przyjęcie za podstawę wyceny niższej niż dwóch wyżej wskazanych wartości. Skutki wyceny w każdym przypadku ujmuje się wynikowo.

Przykład

Jednostka zakupiła akcje krótkoterminowe, których wartość w momencie nabycia wynosiła 60 000 zł. Na moment bilansowy wartość tych akcji wynosiła:

a/ 62.000 zł

b/ 56 000 zł

W pierwszym przypadku wartość inwestycji zostanie wykazana w bilansie wg ceny nabycia, a więc wartości 60 000 zł. Natomiast w drugim przypadku wycena inwestycji odbywa się wg wartości rynkowej.

Wartość inwestycji krótkoterminowej

Rachunek bankowy		Inwestycje krótkoterminowe		
Xx	60 0000 /1/	/1/	60 000	
Odpisy aktualizujące		Koszty finansowe		WARTOŚĆ BILANSOWA
	4000 /1/	/1/	4000	56 000

Metoda wartości nominalnej znajduje natomiast zastosowanie jedynie dla aktywów pieniężnych, takich jak np. krajowych środków płatniczych. W tym przypadku wycena odbywa się wg wartości z dnia nabycia. W przypadku zagranicznych środków płatniczych na moment bilansowy ich wartość przelicza się wg specjalnego kursu, ogłaszanego na ten dzień przez Prezesa NBP. Różnice wynikające ze zmian kursu walutowego zarówno in plus, jak i in minus ujmowane są wynikowo.

4. Podsumowanie

Pojęcie inwestycji w polskim prawie bilansowym ogranicza się do inwestycji finansowych oraz takich inwestycji niefinansowych, które z reguły mają charakter lokat kapitałowych. Do omawianej grupy aktywów zalicza się również takie inwestycje materialne, których przeznaczenie nie jest znane jednostce lub też jednostka czerpie z nich korzyści, ale nie wynikają one ze zwykłej działalności operacyjnej.

Inwestycje te mogą być wyceniane wg różnych metod, przy czym wybór konkretnej metody uzależniony jest w szczególności od czasu trwania inwestycji, charakteru inwestycji, jak również możliwości ustalenia wartości godziwej.

Wycena inwestycji wywiera istotny wpływ na wartość aktywów, prezentowanych w bilansie, jak również wartość wyniku finansowego. Stąd też podejmując decyzję w tej sprawie, jednostka powinna wybierać, jeżeli jest to możliwe, takie metody wyceny, które gwarantują zachowanie zasady wiernego i rzetelnego obrazu przedsiębiorstwa. Metody te nie mogą również narażać przedsiębiorstwa na nadmierne koszty, które mogą się pojawić np. w związku z koniecznością szacowania wartości godziwej inwestycji. Wybór konkretnej metody powinien być jasno zdefiniowany w przyjętej przez jednostkę polityce rachunkowości.

Bibliografia

1. Caputa W.: Wycena i ewidencja inwestycji rzeczowych w systemie rachunkowo. Zeszyty Naukowe Politechniki Śląskiej (w druku).
2. Caputa W.: Instrumenty pochodne w rachunkowości. Współczesne produkty i procesy na rynkach finansowych. Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Bankowości i Finansów, Bielsko-Biała 2001.
3. Gmytrasiewicz M.: Rachunkowość finansowa. Difin, Warszawa 2006, s. 248.
4. Gmytrasiewicz M. (red.): Rachunkowość. Wydawnictwo Prawnicze Lewis Nexis, Warszawa 2002, s. I/C/169.
5. Ustawa o rachunkowości – z dnia 29 września 1994 roku (Dz.U. z 1994 r., Nr 121, poz. 501).
6. MSSF 39: Instrumenty finansowe ujmowanie i wycena.

Abstract

The concept of investment in Polish law is limited to financial investments and non-financial investments, which generally are equity investments. For this group of assets also include such tangible investments whose fate is not known entity, or individual derives benefit from them, but they do not result from ordinary operations. These investments may be valued by various methods, the choice of a particular method depends on the duration of the investment, the investment, as well as the possibility of determining fair value.

Valuation of investments has a significant impact on the value of the assets presented in the balance, as well as the value of the financial result. Hence, when deciding on the matter, an entity should choose, if possible, such methods of valuation, which guarantee the principle of true and fair view of your business. These methods may also expose the company to excessive costs that may arise for example in connection with the necessity of estimating the fair value of investments. Selection of a specific method should be clearly defined in the accounting policy.